

være Dommer berøver? Er det ikke Meningen, naar en Erstatning skal ansættes af uvillige Mænd, og i paakommende Tilfælde af Overtaxationsmænd, at man da anseer dem for at være de Bedste til at bestemme Værdien? Naar altsaa Taxationsmændene eller Overtaxationsmændene have ansat en Værdi, saa maa den betragtes som rimelig, og Ingen er berettiget til at underkjennde denne Afgjærelse. Er det Meningen, at man vil forbeholde sig fri Haand over Spørgsmaalet, at man vil nøde Manden til — for at komme ud af en uheldig Stilling, hvor Sværdet lige som hænger over hans Hoved — at gaae ind paa en Accord og slaae Noget af i den Erstatning, som de uvillige Mænd have tilkjendt ham? — Seg kan ikke troe, at dette er Regeringens Mening, og at den for Alvor vil opretholde et saadant Resultat. Seg skal derfor tillade mig at henstille til nærmere Overveielse, om ikke en Forandring i Affattelsen af Lovudkastet kunde være rigtig, forsaavidt der ikke fra Ministeriets Side skulde fremkomme en Udtalelse, som i saa Henseende kunde berolige mig.

Indenrigsministeren: Det forholder sig ganske rigtig, at denne Sag i sine Aarsager og i sit hele Forhold frembyder en Analogi med en her tidligere vedtagen Lov, angaaende en lignende Sag, og jeg kan tilføje, at Spørgsmaalene om disse to Sager samtidig ere blevne reiste, men at de Forbringere, der stillede med Hensyn til den her omhandlede Eiendom, vare saa betydelige, at Indenrigsministeren fandt det rigtigt indtil videre at stille denne Sag i Bero. For at komme til en Erkjendelse af, hvad der kunde ansees for en rimelig Priis for Ophævelsen af dette Monopol, har man derfor ganske vist kunnet lade det taxere, men det ligger i Sagens Natur, at en saadan foreløbig Taxation ikke kan have nogen juridisk Gyldighed; det er altsaa ikke nogen Forsømmelse, at den Fremgangsmaade ikke er bleven brugt, som ganske vist vilde være nødvendig, naar Afgjørelsen skal have Doms-kraft ligeoverfor den Private. Naar den erede sidste Taler syntes at antage, at den Omstændighed, at Taxationen var foretagen af Mænd,

som ere sjerntboende, maatte svække dens Betydning, da mener jeg tværtimod, at det netop maa bestyrke Betydningen af den; thi det er ganske vist, at hvis det havde været taxeret af Folk, der lede under selve Monopolet, kunde det ligge meget nærmere at antage, at de undervurderede det. Den anden Oplysning, som det erede Medlem (Klein) meddeelte, synes ogsaa at tale for, at disse Mænd ikke have været saa ganske sjernt fra at ramme det Rigtige. Naar Eiendommen i sin Tid er bleven kjøbt for 8,000 Rd. . . . (Klein: Og en aarlig Afgift af 600 Rd.!) . . . og nu staaer Cieren i 20,000 Rd., maa Privilegiet være en meget ringe Deel af selve Eiendommen. Hvad iøvrigt det Forhold angaaer, som her omhandles, da er det ganske vist, at den simpleste Maade, som i den Henseende kunde være at følge, var den, at Sagen blev bragt frem under den Form, som i sin Tid blev anvendt ved Monopolet paa Fæng, nemlig at decretere dets Ophævelse; thi fra det Dieblik af kan der ikke være den fjerneste Tvivl om, paa den ene Side, at det er ophævet, og paa den anden Side, at Staten skal betale den ved lovlig Taxation eller Overtaxation udfundne Værdi, men jeg tør imidlertid forudsætte det som givet, at hvad Taxations- og Overtaxationscommissioner ansatte til, vel officielt maa betragtes som en rimelig Priis, men at Privatmanden ikke kan tilegne sig en saadan Erkjendelse. For at godtgjøre dette skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at selv hvor der handles om Forhold, der ligge den daglige Handel og Bandel overmaade nær, f. Ex. Grundes Afstaaelse til Veianlæg eller deslige, der seer man meget jævnlig Taxationssummer, man officielt maa erkjende som rimelige, medens det er overmaade vanskeligt at faae den Private til at erkjende dem som saadanne — med andre Ord: Enhver vil erklære, at det er urimelige Taxationer, om man end er nødt til at bøje sig for dem. Derfor er det ogsaa blevet oftere anerkjendt, ligesom ogsaa udtalt i dette Thing, at Taxationsvæsenet er en af de Institutioner, som i meget høi Grad trænge til Reform, med Hensyn til hvilken det imidlertid er meget vanskeligt at paavise, hvorledes Manglen skal afhjælpes. Men naar der